

3. Петрушка О. В. Накопичувальна система державного пенсійного страхування: переваги та ризики запровадження в Україні. *Світ фінансів*. 2015. №1. С. 119-127.

4. Коваль О.П. Перспективи впровадження загальнообов'язкової накопичувальної пенсійної системи в Україні: вплив на економічну безпеку. : монографія / О. П. Коваль. К.: НІСД. 2012. 240 с.

Анастасія ЛУПІЙЧУК

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н. ст. викладач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Петрушка О. В.

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ

За роки незалежності в Україні сформована нова система соціального страхування, що за принципами побудови відповідає міжнародним стандартам, зокрема вимогам Європейського кодексу соціального забезпечення та рекомендаціям Міжнародної організації праці. Проте вітчизняна система соціального страхування суттєво відрізняється від тих, що функціонують у розвинених країнах світу не тільки за показниками, а й за якістю та ефективністю надання таких послуг державою.

Проблеми у функціонуванні української системи соціального страхування пов'язані з загальними проблемами макроекономічного характеру: низьким рівнем матеріального забезпечення більшої частини працездатного населення, високим рівнем міграції населення, у тому числі і за межі держави, та відсутністю достовірних механізмів обліку їх доходів, а також низьким рівнем обізнаності громадян з результатами розподілу та перерозподілу ресурсів держави на формування фондів соціального страхування (ФСС).

Проте поряд з макроекономічними проблемами, існують внутрішні проблеми, закладені в самій системі, що суперечать цілям і завданням її розвитку. Чинна система загальнообов'язкового державного соціального страхування виокремлює такі види:

- страхування на випадок безробіття;
- страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
- страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, що спричинили втрату працездатності;
- пенсійне страхування.

Нормативно-правова основа кожного виду соціального страхування в Україні регламентується відповідними законами і законодавчими актами, на базі яких визначаються особливості організації їх функціонування, джерела створення фінансових ресурсів та економічних відносин, що при цьому виникають між основними учасниками страхового процесу: державою та юридичними особами, як основними страховиками, і фізичними особами, як страхувальниками.

В Україні за останні роки сформувалась досить чітка тенденція щодо збільшення витрат з Державного бюджету на формування Фондів соціального страхування. Питома вага витрат з Державного бюджету на формування ФСС в Україні перебуває в

межах 4-6% від обсягів ВВП. У той час як у розвинених країнах на цілі соціального страхування держава виділяє фінансові ресурси, величина яких становить 10-15% від ВВП. При тому витрати держави на соціальне страхування в країнах з ринковою економікою складають найбільшу питому вагу в системі соціального захисту населення.

Стратегічними напрямками забезпечення ефективного функціонування фондів соціального страхування є пошук нових фінансових джерел їх наповнення та максимальне використання реальних можливостей національної економіки щодо забезпечення потреб населення в соціальному страхуванні. Можна стверджувати, що окремі постанови і рішення щодо вдосконалення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування не можуть дати очікуваних результатів, оскільки потребують комплексного й одночасного реформування багатьох питань, пов'язаних з оплатою праці, зниженням рівня корупції на всіх рівнях суспільних і насамперед фінансових та економічних відносин, включаючи кардинальні зміни в оподаткуванні юридичних і фізичних осіб.

Усі види загальнообов'язкового державного соціального страхування під наростаючим впливом потреб населення в соціальному захисті значно розширили асортимент своїх захисних функцій, діючи у тісній співпраці з волонтерами, спонсорами, добровільними громадськими організаціями. У результаті багато проблемних питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням і соціальним страхуванням населення України, успішно й оперативно вирішуються. Важливо також враховувати вклад міжнародних організацій у напрямках надання соціальної допомоги народу України.

Однак з огляду на перспективу та за умов подолання політичної й економічної кризи, спираючись на досвід розвинених зарубіжних країн, можна виділити такі напрями розвитку системи соціального страхування:

- створення загальноекономічних передумов для розвитку ефективної системи соціального страхування;
- удосконалення механізмів загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- стимулювання розвитку добровільного соціального страхування, розвиток накопичувальної системи пенсійного забезпечення.

Важливим елементом реформування системи соціального страхування слід вважати впровадження накопичувального рівня пенсійного страхування та загальнообов'язкового медичного страхування. Також важливим напрямом удосконалення роботи органів соціального страхування є забезпечення постійного інформаційного зв'язку з населенням, підприємствами, органами місцевого самоврядування стосовно асортименту соціальних послуг, рівня виплат, розміру пенсій тощо.

Література:

1. Сидорчук А. А. Теоретичні аспекти державного соціального страхування. *Український соціум*. 2012. №3. С. 105-120.
2. Телічко Н. А. Розвиток та оптимізація фінансового механізму соціально страхування в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2014. №1. С. 104-109.
3. Петрушка О. В., Шулюк Б.С. Проблеми соціального страхування та напрями його модернізації в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. №11/3. С.59-61.